

Motion till riksdagen
2010/11: MJ268

av Åsa Romson m.fl. (MP)

Användningen av parakvat som bekämpningsmedel vid produktion av livsmedel och foder som exporteras till Sverige och EU

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det är viktigt att Sverige inom EU och internationellt verkar för att användningen av parakvat som bekämpningsmedel stoppas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att svenska och europeiska köttproducenter ges förutsättningar och incitament att sluta köpa djurfoder som odlats med hjälp av parakvat.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige och EU bör ge stöd och hjälp att upprätthålla förbud mot parakvat riktat särskilt till de länder som vill exportera sojafoder till EU samt ta upp frågan inom ramen för handelsförhandlingarna med Mercosur.¹

¹ Yrkande 3 hänvisat till NU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Det livsfarliga bekämpningsmedlet parakvat används brett vid odling av soja i Sydamerika. Det är soja som sedan exporteras till bland annat Sverige. Parakvat är akut giftigt och förbjudet att använda inom EU. Direktkontakt med medlet kan ge svåra skador i lever och lungor. Även exponering för små mängder över en längre tid kan påverka lungor, nervsystem, hjärna och hud med allvarliga livslånga hälsoskador som följd. I Sverige har parakvat varit förbjudet i bekämpningsmedel sedan 1983. Sverige bidrog aktivt till att driva igenom ett europeiskt förbud mot medlet 2003. Förbudet skyddar nu människor och natur mot medlet inom EU men i takt med att importen av soja från Sydamerika ökar till den svenska och europeiska köttproduktionen blir det allt viktigare att även agera mot användningen utomlands.

Merparten av den soja som används i Sverige och EU kommer från Sydamerika, främst från Brasilien och Argentina. I Brasilien har odlingen av soja ökat kraftigt under det senaste årtiondet och användningen av bekämpningsmedel ökar snabbt. Brasilien är idag världens största konsument av växtgifter och 2008 omsatte marknaden över 50 miljarder kronor. Det är en ökning med 36 miljarder på bara sex år. I delstaten Mato Grosso i Brasilien har både antalet cancerfall och barn som föds med missbildningar flerdubblats mellan åren 1998 och 2005. Mycket talar för att detta hänger samman med den ökade användningen av bekämpningsmedel.¹

Svensk dialog mellan bransch- och miljöorganisationer

I Sverige har en dialog inletts mellan bransch- och miljöorganisationer i syfte att minska sojaberoendet i svensk livsmedelsproduktion, öka användningen av inhemska proteingrödor och hindra att parakvat används som bekämpningsmedel i produktionen av foder som köps ifrån utlandet. Arbetet syftar till ett internationellt förbud mot att använda parakvat vid livsmedels- och foderproduktion. Svenska bönder agerar på en global marknad. Om de europeiska producenterna kan fortsätta att köpa billig soja, som i odlingsländerna ger svåra skador på hälsa och miljö, får svenska köttproducenter ännu svårare i konkurrens med lågprisimporten. Samtidigt skaffar sig länder med låga miljömål eller dålig efterlevnad av sina miljölagar stora konkurrensfördelar. Därför är det viktigt att Sverige inom EU och internationellt verkar för att användningen av parakvat som bekämpningsmedel stoppas samtidigt som svenska och europeiska köttproducenter ges förutsättningar och incitament att sluta köpa djurfoder som odlats med hjälp av parakvat.

¹ Se SwedWatch rapport #34 2010, Mer kött och soja – och mindre regnskog, som även uppmärksammats i radions P1.

Parakvat anmält till Rotterdamkonventionen

Sverige har anmält parakvat på listan över förbjudna medel enligt Rotterdamkonventionen, som är ett regelverk utformat för att begränsa användningen och spridningen av farliga kemikalier i internationell handel. För att få till en listning är det viktigt med en bred uppslutning bland flera länder. Sverige bör därför verka för att EU:s medlemsländer stöder listningen.

Sverige bör i EU även lyfta upp frågan om hur svenska och europeiska köttproducenter kan undvika att köpa djurfoder som odlats med hjälp av parakvat, t ex genom ökad användning av inhemska proteingrödor och bättre och obligatorisk märkning, samt att en strategi behövs med incitament för importörerna att ta ökat ansvar för minskningen av användningen av parakvat som bekämpningsmedel.

Flera länder utanför EU har förbjudit användningen av parakvat som bekämpningsmedel men klarar inte att effektivt upprätthålla dessa regler och se till att svartlistningen efterlevs. Sverige och EU bör därför ge stöd och hjälp att upprätthålla förbud mot parakvat riktat särskilt till de länder som vill exportera sojafoder till EU. EU bör bland annat ta upp problemen med användningen av parakvat som bekämpningsmedel vid produktion av livsmedel och foder vid förhandlingar om handel mellan EU och andra länder, exempelvis inom ramen för de förestående förhandlingarna med de sydamerikanska länderna i handelsorganisationen Mercosur.

Stockholm den 23 oktober 2010

Åsa Romson (MP)

Tina Ehn (MP)

Annika Lillemets (MP)

Bodil Ceballos (MP)